

Muisteloita lapsuuden ajalta Vuoksen saaresta, Hirvisaaresta

muistellut Esteri Aho, os. Penttinen.

Olen syntynyt Käkisalmen Hirvisaaresta Juhana ja Tyyne Penttisen toisena lapsena. Vanhin lapsista oli poika Erkki synt. 1924, sitten minä Esteri synt. 1926, Mailis Anneli s. 1930, Eila Eeva s. 1932 ja Anja Tyyne s. 1934. siis kaikkiaan viisi lasta. Perheeseemme kuului isän veljiä Tuomas synt. 1908 ja Matti s. 1912. sekä heidän äitinsä Anna synt. 1874 ja isä Juho Juhonpoika Penttinen synt. 1870.

Hän kuoli v. 1927. Sitten meillä asui vanha mummo, isän mummo, jota sanottiin "Mömöksi". Hän kuoli Ylistarossa ja hänet haudattiin syntymäpäivänään, Vapunpäivänä v. 1940 täytettyään 94 vuotta.

Mukana viereisessä kuvassa on Mömmö, mummo, Tuomas-setä, Matti-setä, isä ja äiti sylissä Mailis, Erkki ja Esteri edessä.

Meillä oli maanviljelys-koti ja karjaa ja paljon työtä. Miehet kalastivat runsaasti ja jopa ottivat osaa kalankasvatuskilpailuun, josta muistini mukaan saivat palkinnonkin Penttisen Yrjön ja Heikin kanssa. Siellä järvellä miehet olivatkin aina, kun muilta töiltään ehtivät. Meille kotitarpeiksi kalastettiin salakkaa.

Mukana viereisessä kuvassa isä-Juhana nostaa verkkoa ja kyllä kalaa tulee, Tommo-setä, kuten me lapset häntä kutsuimme on airoissa soutamassa.

Salakan kutuaika oli juhannuksen aikaan. Mekin Erkki-veljen kanssa olimme päässeet isän ja äidin mukaan kerran nyppimään kaloja Paukkusen alapuolen rannalle, kalliolle. Laivat kulkivat siitä ohitsemme Räisälään, Unnunkoskelle, Käkisalmeen ...

Kavereista ei ollut puutetta, kun Seppäläiset asuivat toisessa päässä taloa ja me toisessa päässä. Heitä oli kaksi veljestä, Jussi ja Matti perheineen sekä veljesten sisar Iita-täti.

Kyllä siinä marjat sai Linnasaaresta kyytiä, kun joskus mentiin suurella joukolla marjaan. Marjakoppia (-koria) heitettiin ilmaan, mihin asentoon se putosi, sen verran tuli marjoja, jos koppa jäi

kallelleen, niin se tiesi ettei se tule täyteen. Luettiin joskus loitsukin "Kipposia, kapposia, marjoja täyteen".

Muistan, kun mentiin aikuisten kanssa sieneen Palosaareen kahdellakin veneellä soutaen. Mukana oli koppia ja iso "ruumenkori", se jolla kannettiin "apetta" eläimille. se oli arviolta metrin korkuinen ja siihen sopi koko talven varalle säilöttävät sienet. Jokaisella sienellä oli oma paikkansa, josta niitä tiedettiin löytyvän.

Vaapukoita (vadelmia) kerättiin Aarosaaresta. Missään en ole niin suuria vaapukoita nähnyt. Sinnekin mentiin veneellä. Aidin serkut keittivät ne meillä soseiksi ja veivät sitten kotiinsa Tainionkoskelle. He tulivat aina lomalle Hirvisaareen.

Me lapset veimme marjoja myytäväksi Käkisalmen torille, kuten myöskin kukkasia. Veneellä haettiin Saunasaaresta kieloja, ne olivat suuria kuin jalostetut kielot. Äiti teki niistä kimppuja ja sitten aamulla lähdimme laivalla matkaan, torille. Vesillä kulki kaksi laivaa, Ala-vuoksi ja Vuoksi.

Ruiskaunokkeja kerättiin Penttisen Yrjön ruishalmeesta. olen monesti miettinyt, huomasiko kukaan jäljet ruispellosta. Nehän tulevat viljan keskellä kulkiessa. Kukaan ei kuitenkaan sanonut mitään. Hyvin menivät kukat kaupaksi ja jos ei menneet vietiin niitä ravintolaan, siellä ostivat aina kukkia pöydille. Rahoilla sitten ostettiin kojusta markalla teemakkaraa. Sillä sai n. sentin viipaleen ja kyllä se maistui hyvältä. Rannassa syötettiin pullaa sorsille, joita pyöri kymmeniä laivan ympärillä.

Pitihän niillä marjarahoilta ostaa joskus kotiinkin kahvia ja pötkö sikuria. Lähellä oli Pätyksen kauppa ja sitä vähän alempana oli Kaikkosen kauppa, jossa useimmiten käytiin. osuuskauppa oli toria vastapäätä. siellä oli äidin serkku, Hilja Kaarla kenkäpuolen myymälänhoitajana. Häneltä minä ostin marjarahoilta itselleni kengät, mustat, puolikorkeat lakerikengät, jotka maksoivat silloista rahaa 75 markkaa.

Kuvassa olemme äidin kanssa Käkisalmen markkinoilla v. 1935. Minulla on onnenpyörästä voitettu tinainen partavaahdokuppi kädessä.

Muistan kuinka markkinoilla myytiin "lemmen pullaa" joka oli paksua vuo'assa paistettua pullaa, jossa oli paljon rusinoita ja se maistui melkein yhtä hyvältä kuin kakku. Sitä myytiin kiloittain painon mukaan.

Hirvisaaressa toimi kansakoulu, silloin Adam Penttisen talossa. Opettajana oli Jenny Paavilainen Räisälästä. Pojille opetti käsitöitä Yrjö Penttinen. Meillä oli hyvä opettaja. Hän käytti koululaisia molemmissa kirkoissa, niin luterilaisessa kuin kreikkalaiskatolisessakin, joka oli torin laidassa.

Kaikille Käkisalmen kaupungin ja maalaiskunnan koululaisille järjestettiin jokakeväiset kesäjuhlat. Kokoonnuttiin kaupungin koulun pihalle, jossa järjestäytyttiin pariinonoon. Sitten marssittiin vanhan linnan sisäpihalle, suurelle nurmikentälle. Ohjelmassa oli voimistelua ja lauluesityksiä. Koululaisille tarjottiin punaista limonadia lasillinen ja sen päällä oli pyöreä pulla. Opettaja käytti meitä oikein valokuvaamossa kuvattavana. Sen jälkeen hän tarjosi vielä asemaravintolassa pullat ja limonadit.

Kerran me kaikki koululaiset lähdimme Munnukan hakaan keräämään valkovuokkoja ja tuotiin sitten ne meidän Mömmölle. Sitten opettaja otti Mömmöstä kuvan, valkovuokot sylissä.

Valkovuokoilla kukitettiin äidit aina Äitienpäiväjuhlissa. Pieni kimppu kiinnitettiin äitien rintapieneen neulalla. Sinivuokot olivat jo kukkineet siihen aikaan keväällä. Kerran oli kevät niin myöhässä, että saimme äideille sinivuokoista kukkakimput. Oppilaat kävivät ne edellisenä iltana keräämässä.

Koulu-aika oli minusta ihanaa aikaa. Esiintymistottumusta olisi vain saanut tulla lisää. Uskonto oli lempiaineeni. Muistan rukoilleeni, että minäkin saisin nähdä sellaisen unen kuin Raamatun Jaakob näki. Rukoukseeni vaikutti varmaan monet suvussamme tapahtuneet kuolemantapaukset.

Liisa-tädin tytär Anna-Liisa kuoli vajaan vuoden ikäisenä. Olin silloin tädin luona Yläpuustissa ja Antti-setä lähti hakemaan lääkkeitä Käkisalmeista. Liisa-täti istui Anna-Liisa sylissään ja sanoi minulle "Tule Esteri katsomaan, kun Anna-Liisa lähtee taivaaseen". Eivät lääkkeet kerinneet Anna-Liisaa pelastamaan. Olin silloin kuuden vanha enkä vielä ollut koulussakaan. Elettiin vuotta 1932.

Mummo oli kauan heikkona ja sairas. Hän näki enkelin tulevan häntä hakemaan. Silloin oli vuosi 1935. Tammikuussa 1936 äiti ohjaili meitä lapsia kamariin nukkumaan, mutta sitä ennen jätimme jäähyväiset isälle, jonka sairavuode oli tuvassa. Kun sitten aamulla nousimme lähtemään kouluun, makasi isä jo kuolinlaudalla (ruumislaudalla). Hän oli yöllä kuollut. Niin meitä jäi viisi orpoa, Anja

oli vasta toisella vuodella ja vanhin, Erkki oli vähän toisella kymmenellä, minä täytin kesällä kymmenen vuotta.

Kuvassa, jossa olemme suksilla. Olimme tulossa koulusta ja Penttisen Jaakko otti valokuvan. Hän oli käynyt päivällä kuvaamassa isän ruumisarkkia. Äiti oli riihikalliolla Anja sylissään ja mukana vielä Mailis ja Eila. Suksilla on veli-Erkki ja kuvassa olen myös minä sekä Seppäläisen Laila ja Vieno ja Mirjami Penttinen.

Talvella mentiin hiihtäen kouluun. Kesän tärkein harrastus oli uiminen. Järvessä pulikoitiin tuntitolkulla eikä olisi malttanut pois lähteä.

Olin vissiin vähän yli kymmenen, kun koululta tuli Eeva-täti pyytämään minua paimentytöksi ja äiti lupasi. Eeva-täti oli hyvä minulle. Kun hän aamulla herätti, kysyi hän "jokos sinä jaksat lapsiraukka nousta ylös? Mene kahville ja mene sitten päästämään Aati pois". Hän oli laittanut isännän paimeneen ja antoi minun nukkua joskus pidempään.

Paimenessa oli mukavaa, aika meni ihan hyvin. Minä paimensin Suovalkamassa Mikkiläisten lehmii ja aidan takana Penttisen Sylvi paimensi Kallion Toivon lehmii. Me teimme savesta astioita, kahvikuppeja ja vaikka mitä. Se oli mukavaa. Tai sitten keksittiin kronikoita lehmistä, joille sitten saimme nauraa.

Eeva-tädiltä opin paljon uutta. Sain olla hänen kanssaan pellavasaunassa, sain keritä lampaita, keittää saippuaa, leipoa...

Hevosilla sain ratsastaa, kun vein niitä lähelle Munnukkaa aitaukseen, heinää opettelin viikatteella näyttämään luokokohdista ja jopa teroittamaan viikatteen. Kaikkia noita taitoja olen tarvinnut elämäni varrella. Niinpä on aihetta kiitokseen.

Isäni sisko Anni-täti asui Kanadassa. Hän kävi luonamme 1940 ja minun piti lähteä hänen luokseen Kanadaan, mutta sanoin, etten voi jättää äitiä. Eikä minua pakotettu. Kävin hänen luonaan 1979 Mailiksen ja Eevan, hänen tyttärensä kanssa. Siellä olevilla on kaikilla Ikävä sydämessään koti-Suomeen. Aivan kuten meilläkin lapsuutemme kultamaille Karjalaan. Kanadassa tulivat ihmiset satojen kilometrien päästä kyselemään meiltä, mitä Suomeen kuuluu?

Vienon, lapsuuteni leikkitoverin luona kävimme Tandem Bayssa. Siellä Kanadan mullassa hän on saanut viimeisen leposijansa.

Tässä on vain osa muistoistani. Paljon olisi muisteltavaa....